

POEMS

Ашъор

Farzaneh Khojandi

POEMS

Фарзона Хӯҷанди

АШЪОР

ENITHARMON PRESS

in association with

poetry
translation
centre

First published in 2008
by Enitharmon Press
26B Caversham Road
London NW5 2DU

www.enitharmon.co.uk

Distributed in the UK by
Central Books
99 Wallis Road
London E9 5LN

Distributed in the USA and Canada
by Dufour Editions Inc.
PO Box 7, Chester Springs
PA 19425, USA

Poems © Farzaneh Khojandi 2008
Translations from the Tajik © Jo Shapcott and Narguess Farzad
Introduction © Narguess Farzad

ISBN: 978-1-904634-74-4

Enitharmon Press gratefully acknowledges the financial support of
Arts Council England, London.

'Behind the Mass of Green' and 'A Nightingale in the Cage of my Breast'
have been published in *Modern Poetry in Translation*.

British Library Cataloguing-in-Publication Data.
A catalogue record for this book is available
from the British Library.

Designed in Albertina by Libanus Press
and printed in England by
Cambridge University Press

Contents

<i>Introduction</i>	6
Behind the Mass of Green	9
Stolen Apple	13
A Nightingale in the Cage of my Breast	17
Spring is Coming	19
Flute Player	21
Must Escape	23
Forgotten by Time	25
Back Again	27

Introduction

Heir to the rich Persianite literary tradition of Central Asia, and rooted in an elaborate poetic culture that dates back to the ninth century, Farzaneh Khojandi is one of the outstanding contemporary poets of Tajikistan. As well as keeping abreast of the poetry developments in the other Persian-speaking countries, Iran and Afghanistan, she is equally immersed in the finest Russian writing. Her prominence, influence and popularity extend far beyond the national borders of her homeland and she is held in high esteem by readers and critics among the Persian speakers of Central Asia and the Middle East. Indeed, hers is one of the most significant poetic voices that informs the literary developments in the three countries, which share a millennium of intertwined heritage in literature.

Farzaneh's works are comprised of lyrical and romantic narrative poetry in the classical modes, as well as free verse elegies that bring together the classicism of the poetry of Khorāsāni (tenth to thirteenth centuries) and Irāqi (thirteenth to sixteenth centuries) styles and the innovations that characterise the post-1950s poetry of Iran. Her pantheistic celebrations of nature and exhilarating modernistic spiritual poems are made all the more bracing by her masterly control of poetic devices. With a nod to the legacy of thirteenth-century fellow Central Asian Mowlana Jalal ad-Din Balkhi (Rumi) and a wink in the direction of surrealistic verbal acrobatics of seventeenth-century poets of the Indian School, such as Sā'ib and Bidel, she successfully brings to the fore an effortless Pushkinesque talent for mixing the vernacular with the classical to arrive at her own unique, mellifluous language.

Unspoilt by sentimentality, she reflects on the drabness of lives, on poignant modern tales of separation caused by economic migrations or political alienation. She crafts compelling pictures of life in her land by putting together a mosaic of people's everyday habits, familial concerns and their frustrated ambitions as they try to eke

out a living. Equally, she offers up little jewels of delight when she discovers beauty in unlikely corners of market towns, in the eyes and hearts of unsung heroes or in the charged intake of breath as unassuming, contented lovers meet.

The landscapes of the province of Khojand, the place of her birth, are moulded into an emotional topography in her poetry which gives voice to the pathos of social reflections in 'Spring is Coming' and 'Mirror', and to veiled self revelations in the 'Flute Player' and 'A Nightingale in the Cage of My Breast'.

The poems presented in this volume are taken from the Persian edition of *Unending Sigh*, Farzaneh's most recent collection of poetry, published in Iran in 2007.

NARGUESS FARZAD

Пушти анбуҳи сабз

Вақте ки қосид омад ва хандон паём дод:

... Тобистон дар роҳ аст,

Одамҳо чун обҳои гилолуд

Дар андаруни чуйборҳои зиндагӣ

Безътибор бар сухани қосид

Бо роҳи хеш рафтанд.

Аммо гулҳо

Гармии бӯсаи тобистонро

Дар баногуши худ эҳсос намуданд.

Чуҷаҳо аз даруни байзаҳои навшикаста наъра заданд.

Олуҳо аз ҳаяҷон сурх шуданд.

Модарам аз сандуқ

Ҷомаҳои фарбеҳи зимистониро

Берун кашид ва густард дар роҳи офтоб.

Ман низ диламро

Аз сандуқи сина баровардам.

Ман низ диламро ки

Бӯи андуҳи зимистон мекард, офтоб додам.

Баъд аз ин, эй мардум,

Дили ман дар никоҳи хуршед ҳаст.

Вақте ки шумо пардаҳои гафлатро

Дар чашмҳои шиша мекашед

Ва бар хоби нимрӯз меравед,

Ман бо офтоб ишқ меварзам.

Медонам, ин мухаббат

Ҳусни ман аст ва ҷурми офтоб.

Зеро касе ба тозагии ман газанд ворид кард.

Касе ба хандаи музҳик

Сукути бикри шабистони маро бишкаст.

Номи мастури маро дар даҳони русбиён андохт.

Бояд нигоҳ кард. Пушти ин анбуҳи сабз касе дигар ҳаст.

BEHIND THE MASS OF GREEN

When the message came with a smile
that summer was coming,
men, sloshing their way
through puddles of muddy water,
carried on oblivious.
But the roses felt the warm kiss
of summer on their necks.

Chicks roared inside cracking shells,
plums blushed with excitement.
My mother lugged our winter clothes
out of the chest of drawers
and spread them in the sun.
I pulled my heart out of my breast,
and laid it in the sun as well,
my heart, smelling of frost, and musty winter.

Listen, from now on, my heart is married to the sun.
While you draw the curtains over it all,
and fall into mid-morning naps,
I make love with the sun.
I'm certain this love is my virtue but maybe it's the sun's sin –
because someone hurt me, recently,
someone with a ridiculous laugh,
which broke into the quiet night,
got my name so drunk even street girls shouted it.
Look. There is someone behind this mass of green.
Someone whose eyes, right from the beginning of creation
until this moment, saved faith and love.

Касе ки нафаҳоти нафасаш таҳаййури Исост.
Касе ки мӯъҷизаи дасташ вомест аз Калим.
Касе ки пушти садои пардааш овози ғайб пинҳон аст.
Касе ки дар бағали нахли маърифат нишаста аст.
Ва себи нимаи дасташ
Интизори лаби шакархойест.
Касе ки бо гарди пояш офоқ тайяммум дорад.
Оре, пушти ин анбуҳи сабз касе ҳаст,
ва ман ба хотири он кас дубора бар ҳастӣ баргаштам.

Someone whose breath is the astonishment of Jesus,
someone whose touch is a loan from Moses,
someone whose voice veils the song of eclipses,
someone who is seated in the palm of knowledge
and in whose hands the half-apple
waits for sweet lips, someone
who has blessed horizons with dust from his feet.
Yes, behind this mass of green there is someone,
and for him I have come back to life.

Себи дуздӣ

Деви даймоҳ дар оғуши ҳарисаш
Шишаро меларзонд.
Ёди ман ояд ғулаки қиссаи Баҳманёр
Ғули зиште ки нозбардори зебой аст.
Деви даймоҳ ҳам ба шиша мезанад ангушт
Ва бе парии таманноҳояш боз ба танҳойи худ бармегардад
Ман ба роғи канори равзанаҳо часп мезанам.
Ман дар ин бесадоии мутлақ
Пеши оина нафас мешиканам
Оҳ фардо дустии ману ойина хатм хоҳад шуд.
На ман ба ойинаи муҷоз
Ҳеч гаҳ дӯст набудам.
Гурбаи содаи ҳамсоя дар лаби бом
Орзуи бузургношудани меварзад
Аз ошхонаи мо гушт рабудан
Ман дар умрам боре (дар панҷ солағӣ)
Аз паси панҷараи ҳамсоя,
Себ рабудам.
Як шакарсеби атласе ки модараш маҳтоб,
Падараш хуршед ҳаст
Гоҳи дуздӣ ба даст ӯфтодам.
Берун омад зи хонае наваруси ҳамсоя.
Гуфт: наздик биё!
Дастҳоям ларзид. Дилам аз шохи синаам ӯфтод
Себ лабҳанде зад.
Ман гунаҳкори бузурге будам.
Гунаҳи ман гарантар аз гунаҳи Одаму Ҳавво буд.
Наваруси ғофил
Ба рухам бӯса заду гуфт:
Ин дастрӯмоли атласиро ба ту мебахшам.
Ман чи хушбахт гунаҳкоре будам.
Ман фақат як бор дузди кардам.
Лек рӯзе ношинсе гуфт:

STOLEN APPLE

Winter rattles the glass
in a greedy hug.
I remember the ghosts in the stories of Bahmanyar:
ugly things, they steal beauty.
Capricorn scratches at the windows
and then returns to his own loneliness
minus the fairy of his desires.

I tape up the cracks around the windows.
Into this utter vacuum of silence
I puff my breath at the mirror.
O, tomorrow my friendship with the mirror will end.
But no, I was never friends
with these illusory mirrors.
The neighbour's cat, naïve, perched on the roof edge,
harbours an impossible dream:
stealing meat from the stew pot at our house.
I stole only once in my life, at five years old:
an apple snatched through the neighbour's window.
A satin-skinned, sugar-apple whose mother was moonlight
and whose father was the sun.
I was caught red-handed.
She came from next door, 'just married' all over her face,
and said, 'Come here!'
My hands trembled. My heart dropped like a windfall.
The apple smiled.
I was a big sinner.
My sin was heavier than Adam and Eve's.
Unexpectedly, the new bride next door
planted a kiss on my face and said,
'I'll give you this satin hankie, stitched by hand.'
I was a lucky sinner.
I only stole that once.
It was as if a stranger said to me,

“Себи ман дар қафаси сина чароғак мезад ту чаро дуздидӣ?”

Ман чи хушбахт гунаҳкоре будам.

...Боз даймоҳ аст.

Ва ман дар оина бар ҳавсалаи пири хеш менигарам.

Оби ойна чаро ях баст.

Эй офтоб, биё ва табиби ойна шав!

Боз шаб меояд. Пушти шиша дарахти урёне

Чу ғули қиссаи Баҳманёр

Мунтазири парии маҳтоб аст.

'My apple used to twinkle in my breast.
Why did you steal it?'
I was a lucky sinner.
It is December again
and in the mirror I look at my old patience.
Why did the mirror freeze over?
O sun, come and play doctor to the mirror!
Night comes again. Behind the windows, the naked tree,
like the ghost in the stories of Bahmanyar,
waits for the fairy of the moonlight.

Булбуле дар қафаси синаи ман

Булбуле ҳаст дар ин баргистон
Булбуле ки нағамоташ субҳро тӯҳфа мекунад бар ман
Ва маро мебарад ба дурдасти нуруни.
Ба ҳамон қулла ки Фарҳоде дорад.
Ба маҳалле ки зоғро Мачнун мегуяд:
Салом эй зи ҳама зебо.
Ба ғори хушбахт зи танҳои мунаввар зард аст
Ба бихиште ки Одаму Ҳавво бе донаи гандум хира мешаванд:
Чашем ё начашем?
Ман агар Ҳавво будам намечашадам.
Шукри Ҳавво набуданам вагарна аҳли башар
Беғуноҳии маро ҳеч гаҳ намебахшид.
Овах! Эй гандумаки муъҷиза ва эй себаки шигифт
Аё ибтидоии содаи ман
Булбуле ҳаст ки андешаи шаффофи маро
Ба суи хотираҳои азали меконад.
Булбуле ҳаст ки бигрехта аст аз қафаси синаи ман
Инак аз бекаронаи субҳ гулбонг мезанад.
Меравам, меравам эй дуст
Бояд вучуди худро ба қадамҳои зиндагӣ густард.
Бояд шитоб кард.
Бояд он Фарҳодро муждаи Ширин гуфт.
Боре ба ғори Зартушт ворид шуд барои ҷабидани нур.
Бояд аз гандуми бихишт чашид ё намебояд?
Оҳ...
Меравам, меравам охир,
Инак омода кун эй дуст дилатро ба пазирони ман.

A NIGHTINGALE IN THE CAGE OF MY BREAST

In this leafy orchard is a nightingale,
a nightingale whose songs are the dawn
and take me into the light,
to the mountains of legendary Farhad,
and to the place where mad Majnun talks to the raven:
'Hello gorgeous!' And to that lucky cave,
luminous with solitude, basking in gold,
and to a paradise where Adam and Eve stare at a wheat grain:
'Shall we taste it or not?' If I were Eve, I wouldn't taste it.
Thank goodness I'm not Eve or else mankind
would never forgive me for not sinning.
O tiny, miraculous wheat grain, O tiny apple of amazement,
O simple beginnings of myself.
There is a nightingale who sings my see through thoughts,
sings back to the beginnings of memory.
There is a nightingale flying out of the cage of my breast;
it's chirping now at the edge of morning.
I am leaving; I am leaving, my friend.
You have to step into life, spread your existence,
you must hurry,
you must bring to Farhad in the story,
the good news about Shirin, his beloved,
you must enter Zoroaster's cave
and taste the light.
To taste the wheat grain of paradise – or not? O . . .
I am leaving, I am leaving at last:
my friend, open your heart for me.

Баҳор меояд

Таъми гурбат чун аст эй бародари дилбанд,
Дарки танҳой чист.
Дарки танҳои хуршед дар халаъи фалак
Дарки танҳои тасвир дар чаҳорҷӯби оина.
Дарки танҳои дил дар сина.
Зиндагӣ пеш мекашад моро
Чониби кӯчае ки барфи баландаш ба сари раҳгузарон мерезад.
Раҳ ба раҳ ойинаҳо
Ҷамчу дар хонае ханда
Тарҳи моро музҳик хоҳанд кард.
Пойҳо мусиқии мавзунӣ гом заданро аз ёд хоҳанд бурд.
Дастҳо шавқи ҷӯши гардиши сурхобро
Дави ҷубаҳои кӯчаки кабуд нахоҳанд шунид.
Дилҳо... оҳ дилҳо... қудрати ҳифзи ишқро дигар нахоҳанд дошт
Ё на? Намедонам. Лек медонам эй бародари чон,
Роҳи вопас ҳам ҳаст... Роҳи оинабанди хотираҳо.
Ман аз он роҳ ба фасли содагии мӯъҷизаҳо боз мерасам.
Ба он баҳори ҳарири малакути ки нахӯстин бор гуфти:
... Салом хоҳаракам
Дар сурати шонздаҳсолаи ман руҳи нинӣ мезист...
Нинии ҳазорсола.
Баъдҳо номаҳои ту саводи чашми маро меафрухт.
Номаҳои хутути маърифати шеъри порсӣ буд.
Баъдҳо фохтаҳои Маскав
Аз забони ту “Шоҳнома” мешуниданд
Ва ба симурғ ҳасад мебурданд.
Тусҳои сиҳикад канори барзанҳо
Сарвҳои равони Ҳофизро шодбод мегуфтанд.
Бонги зангулаи калисоҳо
Чараси корвони Саъдӣ буд.
Корвон рафт. Дар губори биёбон гум шуд.
Инак эй сорбони маҳмили танҳой! Эй бародари ман!
Таъми ҳичрон чист?
Дар чаҳон панҷ рақам ҳаст ки чун паҳш куни,
Садои шоди касе гуяд: сабр кун эй бародар! Дил банд!
Баҳор меояд...

SPRING IS COMING

What does exile taste like, my darling,
what is it to know loneliness?
To know the sun's loneliness in the empty sky,
to know a reflection's loneliness inside the mirror frame,
to know the heart's loneliness in the breast.
Life pulls us
towards an alley where drifts of snow fall on us.
Path after path leads through
a mocking hall of mirrors.
Feet will forget the melody of stroll,
Hands will no longer hear blood bubbling
through narrow veins.
And hearts, O our hearts, will be so weak love leaks away –
or not – I do not know. But I do know, my love,
there is a way back – through memory's mirror.
I reach for the chapter of simple miracles:
the spring was heavenly silk when you first said,
'Hello my little sister.'
Behind my teenage front lived a baby – a thousand-year-old pupil.
Later, your letters flooded my dark eyes with light:
those letters were the gnosis of Persian poetry.
Years later, the nightingales of Moscow
heard the Epic of the Kings from your tongue
and envied the phoenix.
Soaring tuse trees on the verges
saluted the poet Hafez's flowing cypresses,
the chime of church bells
was the tinkle of camel-bells of the poet Sa'di's caravan.
The caravan has gone – lost in desert dust.
And now, O camel-driver, carrier of loneliness, O my brother,
what does separation taste like?
In this world are scattered letters
that spell out loud and clear – this:
Wait, my darling, spring will come . . .

Найнавоз

Роҳи бозор кучост?
Ман бaсе мeҳoҳaм аз чaшмe мeҳрyбoнӣ бixарaм.
Ман бaсе мeҳoҳaм пирoҳaнe дoштa бoшaд
Рyҳaм аз ҳaрири шoдӣ.
Тoчирe ҳaст ки аз шaҳри тaмaннoҳoям мeорaд
Рaнги мyнири шoдӣ
Лeк ҳaйҳoт дaр ин бoзop, бoзopи Хӯчaнд
Чeҳрaҳo тyршy сyхaнҳo тyндaнд,
Қaнди Тaбриз дилaм мeҳoҳaд.
Роҳи бозор кучост.
Найнавoзe ҳaст дaр oн чo ки бa мaн мeгyяд:
Гyши нaшнидa бa чyз ҳaрфи ҳaқoрaт пeш oр
Бишнaв нyр, бixoнaд бa сиёҳии Ёсин
Чaшми нoдидa бa чyз рaнги қaбoҳaт бигyшo
Бa чaмoли ҳaқ бин.
Роҳи бозор кучост.
Найнавoзe ҳaст дaр oн чo ки дилaмрo бa сaдo мeхoнaд
Бa кyлoҳaш ки пyр аз як дyрри мaҳтoбӣ нeст
Гaвҳaри aшк бимoнaм, бирaвaм.

FLUTE PLAYER

Where is the real bazaar?
I want to buy an eyeful of kindness.
I want to dress my soul in hyperbole.
There's a merchant who brings me
a whole spectrum of leaping colour
from the city of desires.
But here at the bazaar at Khojand,
faces are sour, talk is hot
and I long for the cool sweets of Tabriz.
Where is the real bazaar?
The flute-player tells me:
come with your ears used to insults,
and listen to the light recite a prayer to the dark.
Open your eyes used to pale shame
and see the beauty of Truth.
Where is the real bazaar?
The flute-player is there
calling my heart towards his hat
full of old change, but not a single pearl,
and since I am the jewel in the teardrop
I must go.

Бояд фарор кард

Оқибат метаркад вожаи фарёд рӯи дафтари ман
Оҳ аз ин ичтимои носолим,
Ки сояхо зи бузургии хеш менозанд.
Касе набудани хуршедро намефаҳмад.
Касе намедонад ки ин рӯшноии маснуъ
Сароби субҳи дуругин аст
Касе набудани маъниро
Дар шаклҳои буқаламун пай намебарад.
Ин шабаҳҳои беҳаюло
Бо либоси қашанги чашмрабо
Бо шӯи баланди гарданбанд
Бо нафасҳои муъанбар зи атри афранги
Бо суханҳои мунаққаш зи манбари замони риёро
Чун ҳақиқат муъаррифи карданд.
Ман аз бузургии бархе ки ҷавҳараш ҳақорат аст, саҳт дилгирам.
Ман зи худ низ саҳт дилгирам.
Чаро ки ҳеч намефаҳмам.
Аз ин заъифии шакл ва шаҳомати маъно.
Чаро равонаам аз пушти бебасиратҳо
Ба шодбодии деве ки бо нигини Сулаймонӣ аст.
Чаро ба ҳеч сухан мекунам ки ҳеч най
Чаро ҳарфи намозеро чун ҳошия мебандам
Ба домани макруҳ
Бояд фарор кард
Бояд аз ин тилисм сӯи содагӣ гурехт.
Бояд нигоҳи тахтнишинро уруҷ дод.
Бояд намунаи дигари офтоб шуд.
Эй ёр чи гуямат ки ту ҳам бо нигоҳи оламбин
Дигар набудани хуршедро намебинӣ.
Чи гуямат ки ту ҳам ломпи нимбисмилро
Ҷои хуршед мегузинӣ.

MUST ESCAPE

At last the word for scream bursts into my notebook.
Damn this sick society
where shadows boast about their own size.
No one understands the absence of the sun.
No one knows that this brightness
is just pretending to be dawn.
No one understands the absence of meaning
in the guises of the chameleon.
These hollow ghosts
with their gorgeous clothes
and dazzling pendants on long chains,
and breath perfumed with the scent of Europe –
from the pulpit of time, with fancy words
they talk deceit as if it were truth.
I am offended by them, offended
by the pretentiousness of the very small.
I am offended by myself, too:
I just don't understand enough
about the weakness of form and the courage of meaning.
Why do I always fall into step,
and say 'Yay!' to a demon showing off
a ring as big as Solomon's.
Why do I make conversation with nothing
and stitch my words into the hems of the mediocre
like margin prayers or footnotes.
Must escape
must run away to simplicity,
must elevate the best,
must become another example of the sun.
O darling, what can I say, for even you,
choose a dim light-bulb over daylight,
even you with your perceptive glance,
no longer see the absence of the sun.

Фаромуши замон

Навчавоне буд. Колои ҳақири худро
Дар кӯчаи мо мегустард
Неруи Рустамӣ аз шонаҳои солими ӯ
Наъра мекашид
Чехрааш як асари дурӣ аз Юсуф дошт
Мӯйҳояш чу машъали Зартушт
Фарру фуруғи бостон мерехт.
Навчавон рӯи курсии кӯҳнае нишаста буд
Ва рӯзҳои гулобии зиндагиашро падруд мегуфт
Қандҳои бехаридораш дар пирӯҳани коғазии хеш арақ мекарданд
Сигорҳои арзонаш медонистанд
Ки саранҷоми зиндагиашон сухтан аст
Собунҳояш орзу мекарданд ки рӯзе
Дар дастҳои зебое об шаванд ва миранд.
Навчавон чашми беҳиёлашро қониби раҳгузарон мебурд
Ва бар омадану рафтани мошинҳо меандешид
Вале бар омадану рафтани баҳор намеандешид.
Тобистони ҷавонии ӯ
Дар таҳи офтоб мепажмурд.
Ва зимистон кафани барфи ҷавонии вайро мепечид
Ҷавон хушбахт мезист ё бадбахт.
Зеро зи вучуди ишқ ғофил буд.
Зеро дар ҳавошии зиндагӣ занг мебаст.
Зеро ҳоларо асли моҳ мепиндошт
Замонаи бераҳм
Навчавонро ба руи курсии куҳна нишонда буд
Ва фаромуш карда буд...

FORGOTTEN BY TIME

There was a boy. He would spread his wares
in our alley. The strength of the hero, Rostam,
roared from his shoulders,
he had the features of a Joseph,
his hair was the torch of Zoroaster,
flaming with ancient times.
The young boy sat on an old stool,
saying goodbye to his rose-scented time.
His sweets had no takers,
sweating in their paper wrappers;
his cheap cigarettes knew
that the point of their lives was to burn;
his soaps longed for the day
they would lather in beautiful hands and die.
The boy turned his eyes
towards the passers-by
and, pondering the to and fro of cars,
he didn't think of spring coming and going.
The summer of his youth
was dissolving into sunset
and winter would wrap him in snow.
Happy? Unhappy?
For he was oblivious to love,
for the margins of his life were rusting,
for he mistook the moon's halo for the moon.
Ruthless life had sat a young boy
on an old stool and forgotten him.

Рӯҷӯи дигарбора

Он қосиди начот
Дар нимароҳ мурд.
Оне ки аз қаламрави зебои ибтидо бояд меомад.
Оне ки вучуди кучакаш
Некуй ва хубӣ ва покиро маъно мекард.
Бо чунбиши гаҳвораи нақшаш
Ба зиндагонии ман боз садо мерехт
Ранг мерехт, таманно медухт.
Ман аз зиёни чашмҳо, аз ҳақорати ниғаҳҳо,
Ва аз дӯстиҳои фосид
Оқибат дур мешудам
То ин чашмаи равшан ки маро оби таҳорат меод
Аммо
Он қосиди начот
Дар нимароҳ мурд.
Вақте доруи хушрабо
Дар рағҳои нилии ман рафт, парвоз менамудам.
Долони булурии ки дар шаҳомати танҳои худ
Ғарқ гашта буд,
Маро бар умқи меҳонд
Яхҳои бузургҳачм.
Чун шаклҳои ҳандаса меҳобиданд.
Яхҳои мурда ва соқит.
Дар он долон фақат руҳи ман ҳаракат мекард.
Гаҳ ба як бар меҳурд,
Гаҳ дар фазои сард
Ба сайри беҳудаи худ идома меод.
Сафари ман чи гамовар буд.
Аммо фикр мекардам,
Ки агар
Ба маҳфили гарми гулу гиёҳ биёям,
Дубора душманро
Дар қабои дӯст хоҳам вохӯрд.
Дубора бо хиёнат рӯбарӯ хоҳад шуд.
Дубора ба меҳмонии маҳбубе

BACK AGAIN

The messenger of hope
died halfway along the road.
he had to travel all the way
from the beauty of beginnings,
his small presence
speaking virtue, goodness and purity.
His poems were a rocking cradle:
they poured sounds into my life again,
poured sounds, poured desires.
They helped me break away from evil eyes,
damning glances and false friendships,
I was rinsed instead by a bright spring.
But my messenger of hope
died halfway along the road.
My indigo veins were charged with cold:
I flew to the depths of a crystal corridor.
Voluminous icebergs
slept in geometries of silence,
dead blocks of ice.
Only my soul moved:
sometimes it would smash
against the walls of the corridor
and sometimes it flowed
through the big freeze.

Sad journey.
But I thought
if
I opened like a flower in the warmth
I'd meet enemies disguised as friends,
face betrayal all over again.
And I'd carry glowing pearls
to friendly parties

Як лаълии нур хоҳам бурд ва дар бозгашт
Зулмат хоҳам овард.
Дубора дар кӯчаҳои маҳзуни даймоҳ
Ба чустучуи касе хоҳам рафт.
Дар чустучуи касе ки нест.
Дубора бо шиносе рӯбарӯ хоҳам омад
Ва дар чехраи беморам
Чизи шабеҳи табассум хоҳам овехт.
Дубора бархурди самимиятро бо риё эҳсос хоҳам кард.
Бархурди дилеро бар гил,
Бархурди меҳрубониро бо дағалӣ
Бархурди ҳақиқатро бо кизб,
Бархурди тозагиро бо ғаждӣ хоҳам дид.
Дубора фақиронро хоҳам дид ки аз бозор
Бо халтаҳои холи бармегарданд.
Кӯдакero хоҳам дид ки барои фуруш бар дари мо
Собуни сиёҳ меорад.
Ҳар чи покист дар ин олам,
Дар дастҳои чиркини у бояд чуст.
Оҳ, агар баргардам боз аз таркиши гулӯлаву тир
Ларзиши зиндагиро мебинам.
Нафароне бо ғароизи ночиз
Ватанро барои қурбонӣ хоҳанд бурд.
Ватанро бо хони ақиқи субҳгоҳиаш.
Банг, банг, банг
Аз ин овоз кучо метавон гурехт.
Вақте ки ин овоз зи пешонии мо меояд
Вақте ки гулӯла метаркад, ман чигуна ишқ мегӯям?
Дар он долони булуруни марг, сафари ман
Чи ғамовар буд, аммо давом меодам.
Агар ду садои шаффоф маро дубора намехонд.
Агар дастҳои кучак маро берун намекашиданд.
Модарам он ҷо буд. Дар олами хорич.
Он ҷо яъне ҳар ҷо ҳар ҷои замин чанд инсонии азизе
Бо садоқати поянда интизорам буд.
Ва баҳор бо ҳаёҳуи гарм ҳар ҳаҷира боз маро мехост.
Дар паси панҷара анбуҳи чинорони пир

and bring back darkness.
And I'd go looking for someone
in the December streets,
someone who's not there.
All over again I'd come face to face
with an acquaintance
and hang a smile on my face.
All over again sincerity would crash
into deceit, a heart would crash into a rose,
kindness would crash into fury, truth
would crash into lies, life into mortality.
All over again I'd see the poor
returning empty-handed from the bazaar.
I'd see a child bring grey, second-hand
soap to sell at our door. His grubby hands
open to reveal his pure palms.
O, if I should make it back from exploding
Shells and bullets I shall see life vibrating.
Small people, people whose instincts have shrunk,
will bring our home to its death
this home, which spreads across the dawn.

Bang! Bang! Bang!
You can't escape the noise
When it's in your own head.
When the shells explode, how can I talk love?
Through the crystal corridor of death, I had
a hard journey, and I wouldn't have made it
without two clear voices calling for me,
if little hands hadn't pulled me out.
My mother was there, somewhere.
There, meaning everywhere, everywhere
else, where the sincere dead live.
And noisy spring wanting every cell of me
all over again.
On the other side of the window, the old plane trees,

Аз зимистон убур мекарданд,
Боз бар марҳалаи сабз шудан мерафтанд.
Дуст мегуяд: ту аз даричаи сиёҳ набин.
Ту зи таркиби шаб, гавҳари субҳро шинос.
Нигоҳ кун имшаби сарди зимистон қумриёнро дар
Паноҳи боми айвон чи меҳрабон кард.
Ту чаро ворона мебинӣ.
Чаро ба шабпара унвони кабутар доди.
Бечора шабпара агарчи номи кабутар ёфт,
Ҳеҷ ҷуз шабпара нест.
Бигзор шабпара
Боз ҳам шабпара бошад.
Бигзор офтоб ба зиндагонии нурониаш идома кунад.
Бигзор ҳар алаф ҳақиқати сабзи хешро бишносад.
Аммо ту барои интишори яъс ҳақ надорӣ.
Ва ҳам барои густардани торикӣ,
Барои бад дидан,
Бад гуфтан,
Бад кардан ҳақ надори.
Ту барои мазоҳи шабпарае низ ҳақ надорӣ.
Дубора бармегардам.
Барои он ки дар ин тақдарахти пир
Ҳануз ду шоха майли шукуфтан доранд.
Дубора бармегардам, агарчи медонам,
Дар он чашмҳо ки маро душ дӯст медоштанд,
Чароғи ҳавсала мурд.
Он чашмҳо ба ҷустуҷуи чашмҳои дигар рафтанд.
Дубора бар мегардам ки дар чашмҳои обии ту
Навори кӯтоҳи ғуруби муҳаббат бинам.
Навори кӯтоҳ...
Бори аввал
Вақте ба дастҳоям соат бастам,
Ҳамсабақонам
Бо чаҳордаҳсолағӣ табрик гуфтанд.
Он вақт намедонистам ки ин соати ман
Бо суръати кайҳонӣ мегардад.
Рӯзу шаб бо шитоби беҳуда

across the wintery road, were about to sprout.
Friends say: stop looking through a black porthole,
think dawn, and not night.
Look how the winter cold
Makes the birds loving, in a huddle under the roof.
Why do you see everything upside down?
Why call the moth a dove?
Even if you call the moth a dove
it's nothing but a moth.
Let the moth be a moth again.
Let the sun carry on its luminous life.
Let every blade of grass see
The green truth in itself. You
Have no right to spread despair,
To disseminate darkness,
To see evil,
To speak evil,
And no right to do evil.
You don't even have the right
To laugh at a moth.
I'll be back again
Just as branches bud again
On the old tree. I'll be back
Again, even though I know,
The light of patience has died
In the eyes of last night's love,
Moved on. I'll be back again
To the narrow band of sunset
In your blue eyes, the narrow band.
The first time I wore a watch
My classmates complimented me
In that teenage way. I didn't know
Then, the galactic speed of watches.
Day and night, a pointless rush,
A gallop through emptiness. I didn't
Know that the seasons would come

Медавад дар масоҳати ҳеч.
Фаслҳо зуд иваз хоҳанд шуд.
Шаклҳо зуд бадал хоҳанд гашт.
Чашми оина зи ҳайрат бузург хоҳад монд
Аз мубодалаи беҳисоби як тасвир.
Чаро самти ҳаракоти тамоми ашё
Фақат ба суи завол ҳаст.
Вақте ки ман ба гесувонам
Мӯйбанди гул халидам
Ҳама бо захрханд гуфтанд:
У бо василаи як мӯйбанд
Меҳоҳад ҷавониро нигоҳ дорад.
На! Як мӯйбанди оддӣ
Муртабит бо ҷавонӣ нест.
Ҷавонӣ чизест дар дарун.
Як ломпе аст дар қафаси сина ки то дергаҳ намемирад.
Манзури ман туй! Эй интизори бепоён!
Эй муҳаббати бар ҳеч кас нисор нагашта!
Эй ҳақиқати нашинохта!
Эй китоби қадим дар тоқи фаромушӣ!
Эй биёбони асрор ки ташнагон аз ту мегузаранд!
Вале касе намедонад ки агар жарфтар асо бизанад,
Чашмаи Хизр мебарояд.
Медонӣ? Дигар намешавад бо имони чаҳордаҳсолагӣ
Дар ин кӯчаҳои печида раҳ паймуд.
Намешавад бо асп ва ароба дар фурудгоҳи ҳавопаймо
Ба пешвози касе рафт.
Намешавад сигорро дар лаби ту
Дубора қанди хурусак кард
... Чак... чак... чак... барф аз навдон хаста мечакад...
Яхпораҳои тез зи кунчи бом
Ҳамчу дандони мӯсафедон меуфтанд.
Зоғе беустухони урёне нук мезанад.
Беморе дар бистари аҷз
Ба шодмонии овози кӯча гӯш медиҳад.
Кӯдаке бар арчаи маснуъиаш

Earlier and earlier, transformations
Would be so fast, the mirror's eyes
Would open in amazement to see
So many changes in just one image.
Why does matter only move
In the direction of decay?
When I tied a band of flowers
To my hair everyone pointed,
Laughing: 'she's trying to stay young
With flowers.' No, it's not a simple
Hair decoration that grants youth.
Youth is inside, a light that stays on
Until late. What I mean is you.
O love that has not given its soul yet!
O truth not yet discovered!
O old book on a forgotten shelf!
O desert of secrets crossed by thirsty souls!
They don't know that Enoch's spring
could gush if they dug deeper.
Do you know? It isn't possible
To walk in these alleyways
With the belief of a fourteen-year-old.
It isn't possible to drive a horse and cart
To meet someone off the plane.
It isn't possible to turn the cigarettes
On your lips to lollipops.
Drip, drip, drip.
Snow thaws in the gutters
Icicles on the roof corners
Fall off like old teeth.
A rook picks at a naked bone,
An invalid listens from a painful
Bed to singing in the street.

Шилшила меовезад.
Дӯст мегуяд: Бе ту кумриён мемиранд, баргард!
Бармегардам.

A child hands paper chains on its plastic
Pine-tree. My friend says: the birds will die
Without you, come back! And I will go back,
I will.

